

Date: 11thJanuary-2025

IJTIMOY TA'SIR VA MANIPULYATSIYA: PSIXOLOGIK VA IJTIMOY TAHLIL

Abdurashidova Gavhar

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiya ijtimoiy psixologiyada muhim tushunchalardir. Ijtimoiy ta'sir – bu shaxslar yoki guruuhlar orasida yuzaga keladigan o'zaro aloqlar, fikrlar, xatti-harakatlar va qarorlar qabul qilishdagi o'zgarishlardir. Manipulyatsiya esa bu ta'sirning bir shakli bo'lib, o'z manfaatlarini amalga oshirish maqsadida boshqalar bilan nohaq tarzda yoki manipulyativ usullar bilan aloqada bo'lishni anglatadi. Ushbu maqolada, ijtimoiy ta'sirning va manipulyatsiyaning psixologik, ijtimoiy va etikal jihatlari tahlil qilinadi. Ijtimoiy ta'sirning turlari, manipulyatsiyaning ishslash mexanizmlari va ular jamiyatda qanday namoyon bo'lishi, shuningdek, manipulyatsiya va ijtimoiy ta'sir o'rtaсидаги farqlar ko'rib chiqiladi. Bularning barchasi individlar va guruuhlar o'rtaсида muloqot, qarorlar va ijtimoiy tizimlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy ta'sir, manipulyatsiya, psixologiya, guruh dinamikasi, ijtimoiy aloqlar, o'zaro ta'sir, etika, psixologik manipulyatsiya, boshqarish, boshqalarga ta'sir qilish.

Kirish:

Ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiya odamlar o'rtaсида munosabatlar va qarorlar qabul qilish jarayonlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan ijtimoiy psixologiya tushunchalaridir. Ijtimoiy ta'sir ijtimoiy kontekstda odamlarning o'zaro aloqalarida, guruuhlar o'rtaсида fikrlar almashinishda va ijtimoiy normativlar asosida yuzaga keladigan o'zgarishlarni anglatadi. Shaxslar va guruuhlar orasidagi muloqotda ijtimoiy ta'sir ko'pincha normal va ijobiy bo'lib, ular bir-birini rivojlantirish va yordam berish maqsadida yuz beradi. Biroq, ijtimoiy ta'sirning ba'zi shakllari, ayniqla manipulyatsiya, boshqalarni o'z manfaatlari yo'lida foydalangan holda boshqarishga yoki ularning qarorlariga nohaq tarzda ta'sir ko'rsatishga olib kelishi mumkin.

Ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiya o'rtaсида nozik bir chiziq bor. Ijtimoiy ta'sir odatda erkin va ijobiy, boshqalar bilan ochiq muloqot orqali amalga oshiriladi, manipulyatsiya esa odatda yashirin va noxush usullar bilan, biror odamni yoki guruhni manipulyatsiya qilishga harakat qiladi. Ushbu maqolada ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiyaning o'zaro bog'liqligi va farqlari, ularning psixologik va ijtimoiy natijalari ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism:

1. Ijtimoiy ta'sirning mohiyati: Ijtimoiy ta'sir – bu biror shaxs yoki guruhning boshqa biror shaxs yoki guruhning fikriga, xatti-harakatlariga yoki qarorlar qabul qilishiga ta'sir ko'rsatishi jarayonidir. Ijtimoiy ta'sirning uch asosiy shakli mavjud: konformizm, ijtimoiy ta'sir orqali rag'batlanirish va ijtimoiy normativlar asosida ta'sir.

• Konformizm:

Konformizm guruhning talablariga moslashish yoki boshqalarga o'xshash tarzda fikrlashni

Date: 11thJanuary-2025

anglatadi. Shaxslar guruhdagi fikrlar yoki xatti-harakatlarga ta'sir qiluvchi bosimga qarshi turishga qodir bo'lmashliklari mumkin. Bu holat, odatda, guruh a'zolarining fikrlariga moslashishga, ularning qarorlarini qabul qilishga yoki o'z xatti-harakatlarini guruhning ijtimoiy normativlariga moslashtirishga olib keladi.

- **Ijtimoiy rag'batlantirish orqali ta'sir:** Ijtimoiy ta'sirning ikkinchi turi – bu boshqalarni rag'batlantirish orqali ta'sir ko'rsatishdir. Masalan, ijtimoiy tarmoqlarda yoki odamlar o'rtasidagi suhbatlarda boshqalar tomonidan ijobiy ta'sir ko'rsatish va odamlarni o'zgarishga undash mumkin. Bu ijtimoiy ta'sir odatda o'zaro hurmat va o'zgarishlarni qo'llab-quvvatlashni anglatadi.

- **Ijtimoiy normativlar:** Ijtimoiy normativlar jamiyatda yoki guruhda xatti-harakatlarni tartibga soluvchi qoidalar va me'yordadir. Shaxslar, ijtimoiy normativlarga rioya qilish orqali, o'zaro aloqalarni barqarorlashtirishga, guruhlar orasida uyushqonlikni saqlashga va jamiyatda ijtimoiy tartibni ta'minlashga yordam beradilar.

2. Manipulyatsiya va uning psixologik mexanizmlari:

Manipulyatsiya – bu boshqalarning fikrlarini, qarorlarini yoki xatti-harakatlarini yashirin tarzda boshqarish, ularga nohaq tarzda ta'sir qilishdir. Manipulyatsiya asosan biror shaxs yoki guruhning o'z manfaatlariga erishish uchun boshqalarning iroda va qarorlariga ta'sir ko'rsatishga harakat qilishni anglatadi. Psixologik manipulyatsiyaning bir qancha metodlari mayjud:

- **Yashirin takliflar va aldanish:** Manipulyatorlar boshqalarni o'z manfaatlariga moslashishga undash uchun yashirin takliflar berishadi, shuningdek, ularni yolg'on yoki noxush axborot bilan aldaydilar. Boshqa shaxslarni noto'g'ri qarorlar qabul qilishga undashda bu metodlar ko'plab ijtimoiy holatlarda ishlatiladi.

- **O'zgaruvchan ma'lumotlar va ijtimoiy ta'sir:** Manipulyatorlar, odamlarni qarorlar qabul qilishga undashda, ma'lumotlarni soxta yoki bir tomonlama taqdim etishadi. Bu, ayniqsa, reklama, siyosiy kampaniyalar va boshqalar tomonidan ishlatiladigan usullardir.

- **Emotsional manipulyatsiya:** Boshqalarning emotsiyalarini manipulyatsiya qilish, ularga qorong'u yoki xavfli fikrlar bilan ta'sir ko'rsatishdir. Bu holatda, boshqalarning sezgilariga, ishonchiga yoki his-tuyg'ulariga asoslanib, ular noto'g'ri qarorlar qabul qilishga majbur bo'lishadi.

3. Ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiya o'rtasidagi farqlar:

Ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiya o'rtasidagi farqni tushunish muhimdir. Ijtimoiy ta'sir odatda ijobiy va ochiq tarzda amalga oshiriladi. Guruhlar o'rtasidagi o'zaro aloqalar, fikrlar almashinuvi va ijtimoiy normativlar asosida ta'sir ko'rsatiladi. Manipulyatsiya esa ko'pincha yashirin va manipulyativ usullar bilan boshqalarni manipulyatsiya qilishga qaratilgan.

Ijtimoiy ta'sir ko'pincha boshqalar bilan o'zaro hurmat, mulohaza va maslahatlashish asosida yuzaga keladi, manipulyatsiya esa boshqalarning fikrlarini yoki qarorlarini o'zgartirish uchun nohaq va manipulyativ usullarni qo'llashni anglatadi.

Xulosa:

Ijtimoiy ta'sir va manipulyatsiya ijtimoiy psixologiyada o'ziga xos o'rincutadi. Ijtimoiy

Date: 11thJanuary-2025

ta'sir, odatda, ijobiy, ijtimoiy aloqalar va guruhda o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Biroq, manipulyatsiya noxush va zararli bo'lishi mumkin, chunki u boshqalarning fikrlariga va qarorlariga yashirin tarzda ta'sir qiladi. Manipulyatsiya va ijtimoiy ta'sirni tushunish, odamlarning ijtimoiy muloqotlarda qanday xatti-harakatlarni ko'rsatishini, ularni qanday boshqarish mumkinligini va jamiyatda ijtimoiy aloqalar qanday shakllanishini tushunishga yordam beradi. Shuningdek, ijtimoiy ta'sirning va manipulyatsiyaning psixologik mexanizmlari jamiyatda qanday namoyon bo'lishini va odamlar o'rtasida qanday ijtimoiy muammolarni keltirib chiqarishini tahlil qilish zarurdir.

ADABIYOTLAR:

1. Abdurashidova, G. (2024). O'QUVCHILARDA DESTRUKTIV XULQ KO'RINISHLARINING PAYDO BO'LISHI VA UNING OLDINI OLISH CHORALARI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 651-659.
2. Abdurashidova, G. (2024, May). O 'smirlarda destruktiv xulq ko 'rishlari shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 4, pp. 5-7).
3. Икромова, С. А. (2024). ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИИ В ЖИЗНИ ЧЕЛОВЕКА. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 26-31.
4. Ikromova, S. A. (2024). INTELLEKT VA IQBOL: KOGNITIV PSIXOLOGIYA. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, 1(2), 99-104.
5. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВНЫЕ ОБЩИЕ ПОНЯТИЯ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПСИХОЛОГИИ. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 20-25.
6. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ КРИЗИСЫ. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 29-35.
7. Икромова, С. А. (2024). ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ И ПАМЯТЬ ЧЕЛОВЕКА. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 59-65.
8. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK SALOMATLIK VA UNING JAMIYATDAGI ROLI. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, 1(2), 93-98.
9. Икромова, С. А. (2024). КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ И ТЕРАПИЯ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 8-14.
10. Икромова, С. А. (2024). ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПСИХОЛОГА. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 63-68.
11. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И ИХ РЕШЕНИЯ. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 46-52.

Date: 11thJanuary-2025

12. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK YORDAMNING ASOSIY USULLARI: MASLAHATLASHUV VA TERAPIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 87-92.
13. Ikromova, S. A. (2024). EMOTSIYALAR VA ULARNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 105-110.
14. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNING DAVOLASH USULLARI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 75-80.
15. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИИ И ИХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ЭФФЕКТЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 49-55.
16. Ikromova, S. A. (2024). SHAXSIYAT PSIXOLOGIYASI VA UNING SHAKLLANISHI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 62-67.
17. Икромова, С. А. (2024). ФРЕЙД И ЕГО ВКЛАД В НАУКУ ПСИХОЛОГИЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 43-48.
18. Ikromova, S. A. (2024). KOGNITIV PSIXOLOGIYA: BILISH JARAYONLARI VA XOTIRA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 81-86.
19. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ ОПЫТЫ ЧЕЛОВЕКА И ПРОЦЕСС НИМИ УПРАВЛЕНИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 14-19.
20. Икромова, С. А. (2024). ПОВЕДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА И ВНУТРЕННЯЯ МОТИВАЦИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 8-13.
21. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 22-28.
22. Икромова, С. А. (2024). РАЗЛИЧИЯ В МУЖСКОЙ И ЖЕНСКОЙ ПСИХОЛОГИИ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 1-7.
23. Ikromova, S. A. (2024). STRESS VA UNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 68-74.
24. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ОТ ДЕТСТВА ДО ВЗРОСЛОСТИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 1-7.
25. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK REABILITATSIYA VA MUAMMOLI SHAXSLAR BILAN ISHLASH. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 111-116.
26. Икромова, С. А. (2024). ГРУППЫ И СОЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ R. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 32-38.

Date: 11thJanuary-2025

27. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ РЕАБИЛИТАЦИЯ, ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА И ВОССТАНОВИТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 56-62.
28. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ ЛИЧНОСТИ И ВНУТРЕННИЙ МИР ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 53-58.
29. Ikromova, S. A. (2024). TUG'ISH VA OTA-ONA BO'LISHNING PSIXOLOGIK ASOSI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 117-122.
30. Икромова, С. А. (2024). КОГНИТИВНАЯ ПСИХОЛОГИЯ ПСИХИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ ЧЕЛОВЕКА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 36-42.
31. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РОДИТЕЛЬСТВА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 15-21.
32. Икромова, С. А. (2024). СТРЕСС И ЕГО ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 39-45.
33. Ikromova, S. A. (2024). JINSIY PSIXOLOGIYA: ERKAK VA AYOL PSIXOLOGIYASI FARQLARI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 277-282.
34. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIYADA ETIKA VA QONUNLAR: PSIXOLOGNING JAVOBGARLIGI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 265-270.
35. Ikromova, S. A. (2024). YOSHLAR VA PSIXOLOGIK KRIZISLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 283-288.
36. Ikromova, S. A. (2024). FREUD VA UNING PSIXOLOGIYA ILMIGA QO 'SHGAN HISSASI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 319-322.
37. Ikromova, S. A. (2024). IJTIMOIY PSIXOLOGIYA: GURUHLAR VA IJTIMOIY TA'SIRLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 271-276.
38. Ikromova, S. A. (2024). IJTIMOIY PSIXOLOGIYANING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(1), 193-196.
39. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O 'QITISHDA MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARINING ROLI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 108-113.
40. Akbarovna, I. S. (2024). BOLALARING O 'QISH VA YOZISH KO 'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI USULLARI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 120-125.

Date: 11thJanuary-2025

41. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG ‘ICH TA’LIMDA O ‘YINLAR ORQALI O ‘QITISH: AFZALLIKLAR VA USULLAR. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 126-131.
42. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG ‘ICH TA’LIMDA INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVNING AHAMIYATI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 114-119.
43. Akbarovna, I. S. (2024). STRESS, DEPRESSIYA VA BOSHQA RUHIY HOLATLARNING PSIXOLOGIYADAGI O'RNI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 7-13.
44. Akbarovna, I. S. (2024). PSIXOLOGIK RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ULARNING AHAMIYATI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 14-19.
45. Akbarovna, I. S. (2024). QAYTA ISHLASH JARAYONI, XOTIRA, FIKRLASH VA MUAMMONI HAL QILISH. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 32-37.
46. Akbarovna, I. S. (2024). IJTIMOIY MUNOSABATLAR, GURUH DINAMIKASI VA INSONLARNING IJTIMOIY DAVRANISHLARI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 26-31.
47. Akbarovna, I. S. (2024). EMOTSIYALARNI TANISH, IFODALASH VA BOSHQARISH USULLARI. Science, education, innovation: modern tasks and prospects, 1(3), 20-25.
48. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. Вестник науки и образования, (15-3 (118)), 40-42.
49. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. In НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ (pp. 10-12).
50. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. Universum: технические науки, (4-1 (109)), 41-43.
51. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE " SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).
52. Toymurodov, A. (2023). BASICS OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL SERVICES TO MILITARY PERSONNEL. *Академические исследования в современной науке*, 2(24), 148-152.
53. Fattullayeva, M. M. (2024). O ‘QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ERTAKLAR O ‘QITISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI. *PEDAGOG*, 7(4), 243-248.
54. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSONNING XULQ-ATVORI VA MOTIVATSIYASI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 301-306.

Date: 11thJanuary-2025

- 55.qizi Fattullayeva, M. M. (2024). YOSH VA PSIXOLOGIK RIVOJLANISH: BOLALIKDAN KATTALIKKA QADAR. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 295-300.
- 56.qizi Fattullayeva, M. M. (2024). PSIXOLOGIYANING UMUMIY TUSHUNCHASI VA ASOSIY SOHALARI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 289-294.
- 57.qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSONNING HISSIY TAJRIBALARI VA ULARNI BOSHQARISH. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 307-312.
- 58.qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSON PSIXIKASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 313-318.
- 59.Fattullayeva, M. (2024). O ‘QUVCHILARNING SO ‘Z BIRIKMASI, GAP USTIDA ISHLASH KO ‘NIKMASINI O ‘STIRISH. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 534-542.
- 60.Kamilovna, R. N. (2021). Coaching approach at a mathematics lesson in grade 3 in the educational structure “equal partner”. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 10(1), 228-234.
- 61.Rajabova, N., & Fayziyeva, D. (2021). FOLKLORISM IN THE WORKS OF DILSHOD RAJAB. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 212-214).
- 62.Rajabova, N. (2023). BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 27(27).